

سناریوی اصلاحات در برزیل

گسترده بنگاه‌های خارجی، سرمایه‌گذاری بالا و سیستم اداری و نظارتی مناسب سود می‌برد، ارزش و کارایی خود را در این سال‌های بحرانی به اثبات رساند و توانست چند بحران مالی پی‌درپی خارجی را به سلامت پشت سر بگذارد.

دکترین پای‌بندی به سلامت مالی، نه تنها توسط دولت که توسط عموم مردم جدی گرفته شد. تقویت مبانی اخلاقی در سیستم پولی و مالی برزیل که در پی انتخابات سال ۲۰۰۲ حاصل گردید، به زودی اعتماد سرمایه‌گذاران را جلب کرد. آنچه این اعتماد را تقویت نمود، اصلاح سیستم مالیاتی و سیستم تأمین اجتماعی، در کنار تصویب قانون جدید ورشکستگی بود که بدون حمایت قوی کنگره میسر نبود. بازار سرمایه نیز بهبود یافت. اصلاح سیستم تأمین اجتماعی از پیامدهای ناگوار شوک‌های خارجی و سنگینی هزینه اصلاحات تا حدودی کاست. رئیس دستاوردهای اصلاحات جاری در برزیل را می‌توان به شکل زیر خلاصه نمود:

- رشد تولید ناخالص داخلی در

سال ۲۰۰۴ به ۵/۲ درصد رسید که بالاترین رقم در یک دهه اخیر محسوب می‌شود. بدین ترتیب ۱/۵ میلیون شغل جدید در بخش رسمی ایجاد گردید.

- در پی افزایش سریع صادرات که در ۱۲ ماه اخیر از مرز یکصد میلیارد دلار گذشت، مازاد حساب جاری برزیل به ۱/۹ درصد تولید ناخالص داخلی رسید.

- در سال گذشته، مازاد تجاری برزیل، علیرغم افزایش درصدی واردات این کشور، افزایش یافت و این کشور در رده هفتم جهان از این نظر قرار گرفت.

- اگرچه میزان خالص دیون بخش عمومی همچنان در رقم هنگفت ۵۱ درصد تولید ناخالص داخلی ثابت باقی مانده اما، برای نخستین بار در پنج سال اخیر، گرایش به کاهش نشان داده است (جدول یک) و نسبت خالص دیون خارجی

برزیل، «لولدای سیلوا» نشان نمی‌دادند. صندوق بین‌المللی پول، اندکی قبل از پیروزی «دیسیلوا» در انتخابات، وام بزرگی در اختیار برزیل قرار داد. این وام، اقتصاد برزیل را متحول کرد و از آن پس این کشور در راه بهبود و رونق اقتصادی گام برداشت. اکنون تأکید سیاست‌گذاران برزیلی بر حفظ ثبات کلان اقتصادی و پیشبرد طرح‌های اصلاحی به ویژه در عرصه اقتصاد خرد می‌باشد.

چرخش چشمگیر

ویژگی چرخش اقتصادی برزیل در سالیان اخیر چیست؟ طی ۱۰ سال اخیر، تغییرات چشمگیری در اقتصاد کلان برزیل صورت گرفت. تورم که از دیرباز به جزء لاینفک اقتصاد تبدیل شده بود در سال ۱۹۹۴ تحت کنترل قرار گرفت. سیستم مالی کشور که از مشارکت

در مارس ۲۰۰۵، دولت برزیل اعلام کرد که قرارداد خود را با صندوق بین‌المللی پول (IMF) تجدید نخواهد کرد. این تصمیم که پس از ۶ سال همکاری مداوم با صندوق اتخاذ گردید، نقطه عطفی مهم در سناریوی اصلاحات اقتصادی برزیل محسوب می‌شود.

پس از خروج برزیل از بحران ناشی از پیامدهای بحران اقتصادی جهان در سال ۱۹۹۸، این کشور در سال ۲۰۰۲ با فشارهای جدیدی از ناحیه بازار جهانی روبه‌رو گردید. سرمایه‌گذاران، که در اثر حوادث اقتصادی کشورهای در حال گذار و رسوایی‌های مالی برخی دیگر از کشورهای در حال توسعه، اشتیاق خود را برای ریسک از دست داده بودند، تمایلی به حمایت از برنامه‌های اقتصادی کاندیدای چپ‌گرای ریاست‌جمهوری

بتواند پس اندازها را به سوی بخش مولد اقتصاد سوق دهد، حرکت چرخ های اقتصاد با دشواری صورت می گیرد. در حال حاضر، حجم اعتبارات در برزیل به ۲۵ درصد تولید ناخالص داخلی این کشور بالغ می شود در حالی که این رقم در شیلی ۶۰ درصد و در اغلب کشورهای در حال توسعه بیش از ۷۰ درصد می باشد. پراکندگی سیستم بانکی در برزیل بسیار بالاست و این امر بر هزینه اعتبارات می افزاید. معضلات نهادین و قانونی نیز بر طولانی شدن فرایند واگذاری اعتبار و هزینه آن می افزاید.

مقررات جدیدی که در زمینه مستغلات وضع شده، حل و فصل سریع اختلافات خریدار و فروشنده را امکان پذیر ساخته است. تسهیلات فراوانی برای ساخت و خرید مسکن در اختیار مردم قرار گرفته است. این اقدامات موجب گردیده که بخش ساختمان پس از سال های رکود، در سال ۲۰۰۴ به رشد ۵/۷ درصدی دست پیدا کند. در حال حاضر، تأکید دولت بر صنعت بیمه و بیمه اتکالی قرار گرفته که محور آن را باز کردن درب این صنعت بر روی رقابت تشکیل می دهد و بالاخره، دولت برزیل طرح استقلال کامل بانک مرکزی را در دست بررسی دارد. اگر این طرح به اجرا درآید، بازار اعتباری برزیل رونق و گسترش بیشتری پیدا کرده و بازده سیاست های پولی دوچندان خواهد شد.

رفع پیچیدگی های سیستم مالیاتی:

دولت همچنان تلاش دارد از پیچیدگی های سیستم مالیاتی بکاهد و جمع آوری مالیات را تسهیل کند. این طرح، موجب کاهش ابعاد بخش غیررسمی اقتصاد و بهبود راندمان بنگاه های اقتصادی خواهد شد. مالیات غیرمستقیمی که دولت فدرال اخذ می کرد، اخیراً به مالیات بر ارزش افزوده تبدیل شده و مالیات بر کالاهای سرمایه ای کاهش پیدا کرده است.

صندوق بین المللی پول حمایت کرد و همکاری با صندوق را گسترش داد. پای بندی دولت وی به اجرای برنامه اصلاحات و کمک های بی دریغ صندوق بین المللی پول و دیگر نهادهای بین المللی به این برنامه، موجب گردید که رفته رفته اقتصاد برزیل به حالت طبیعی بازگشته و شرایط برای قطع تدریجی کمک های نهادهای بین المللی به این کشور، آماده شود.

تحول در برنامه اصلاحات

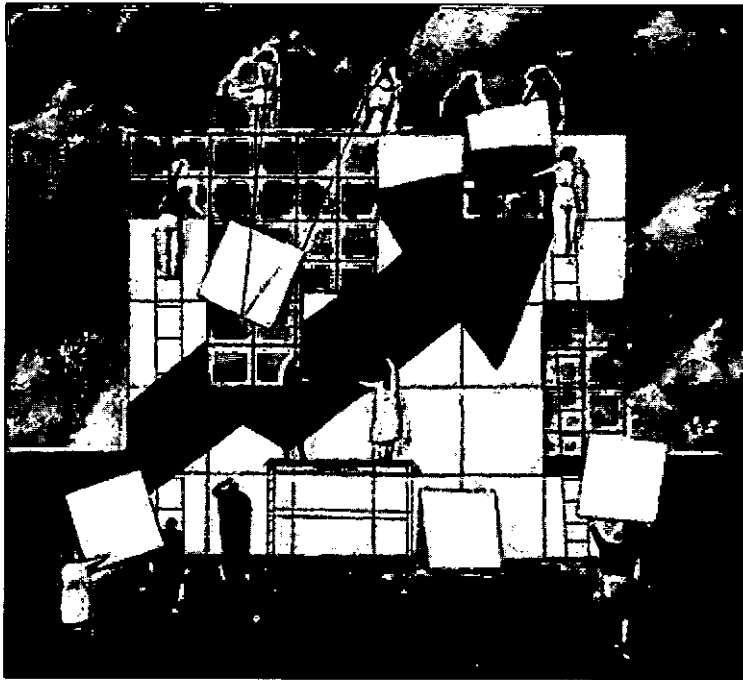
اکنون زمان آن فرارسیده است که برزیل بر مبنای دستاوردهای اصلاحی خود در بخش کلان اقتصادی و اصلاحات دیگری که در اواخر دهه ۱۹۹۰ انجام داد، حرکت نوینی را به جلو آغاز کند. هرگونه تحلیل موجب خواهد شد که تنگنانهایی چون نرخ های بسیار بالای بهره، برزیل را از رسیدن به اهداف نهایی خود باز دارد. به همین منظور، یک طرح پنج ماده ای برای ساماندهی اقتصاد خرد (اعتبارات، مالیات، حل و فصل مناقشات اقتصادی، فضای سرمایه گذاری و تأمین اجتماعی) تنظیم و به اجرا درآمده است.

تسهیل دسترسی به بازار: دسترسی به اعتبار، شرط لازم برای رشد اقتصادی است. بدون یک سیستم بانکی کارآمد که

به صادرات، به سطح تاریخی ۱۴۵ درصد کاهش پیدا کرده است. افزایش چشمگیر نسبت مازاد تجاری به واردات، نشان دهنده امکانات گستردهای است که برزیل در کسب ارز خارجی برای بازپرداخت دیون خویش به دست آورده است.

- ترکیب دیون بخش عمومی نیز بهبود یافته است. سهم دیون با نرخ ثابت در کل دیون دولت به ۲۰ درصد افزایش یافته و سهم دیون داخلی نسبت به عواید ارزی نیز از ۴۰ درصد در سال ۲۰۰۲ به ۱۳ درصد در اواخر سال ۲۰۰۴ کاهش پیدا کرده است.

اتخاذ سیاست های اقتصادی پایدار، در کنار حمایت بی شائبه نهادهای چند جانبه مانند صندوق بین المللی پول، بانک جهانی، بانک توسعه آمریکا و به خصوص حمایت های گسترده چند کشور عضو سازمان کشورهای آمریکایی، موجب گردیده که برزیل در موقعیت اقتصادی کنونی قرار گیرد. صندوق بین المللی پول، از برزیل در برابر پیامدهای بحران روسیه، حملات تروریستی ۱۱ سپتامبر و بی ثباتی های قبل از انتخابات اکتبر ۲۰۰۲ حمایت کرد. دولت جدید «دیسیلوا» از برنامه های

تعدیل های صورت گرفته در مقررات مربوط به معاملات اسنادی، راه های گریز مالیاتی این نوع معاملات را بسته است. همچنین، مالیات بر سپرده های بلندمدت و سهام مربوط به مستغلات کاهش یافته است. صندوق تأمین اجتماعی برزیل که در حال حاضر در زمره ۱۰ صندوق ثروتمند جهان قرار می گیرد، می تواند به منبعی ارزشمند برای سرمایه گذاری های درازمدت تبدیل شود. تلاش برای تسهیل روش های مالیاتی و متحدالشکل ساختن آن در سراسر کشور همچنان ادامه دارد. دولت همچنین قصد دارد مالیات بر بنگاه های کوچک و خرده پارا کاهش دهد.

کاهش هزینه حل و فصل دعاوی:

در قانون جدید ورشکستگی، ضمن اینکه حقوق کارگران محفوظ میماند، مطالبات مالی نیز درجه بندی می گردد. در این قانون، ترتیباتی برای مذاکره و توافق طلب کاران و بدهکاران در نظر گرفته شده که ایشان را از مراجعه به مراکز قضایی بی نیاز می سازد. این قانون، به بنگاه های ضعیف فرصت بقا داده و هزینه توقف فعالیت را برای بنگاه های زیانده به حداقل کاهش می دهد. برخی اصلاحات قضایی دیگر، تصمیمات دادگاه ها را قابل پیش بینی تر ساخته و حل و فصل اختلافات را در سطوح پایین تر قضایی امکان پذیر ساخته است.

بهبود جو سرمایه گذاری:

چارچوب قانونی و نهادین لازم برای آماده سازی شرایط جهت سرمایه گذاری مهیا شده است. پیشرفت به دست آمده در صنعت برق چشمگیرتر از دیگر بخش ها بوده و رقابت در تولید و توزیع برق تشدید گردیده است. سرمایه گذاری در راه آهن نیز در حال افزایش می باشد. تلاش هایی نیز برای افزایش سرمایه گذاری های زیربنایی با مشارکت بخش دولتی و خصوصی در جریان است. تعیین استانداردهای قوی برای شفافیت در بخش دولتی و در نظر گرفتن

موجب گردیده است. دولت برزیل تلاش می کند که کیفیت هزینه های اجتماعی را بهبود بخشد. مثلاً بودجه ای که دولت برای بخش آموزش و پرورش در نظر گرفته (پنج درصد تولید ناخالص داخلی) یکی از بالاترین ارقام در میان کشورهای در حال توسعه محسوب می شود. اما، سطح بی سوادی در میان نوجوانان مناطق کمتر توسعه یافته شمال شرق برزیل هنوز بسیار بالاست و به بیش از ۶ درصد بالغ می گردد. تأکید بر کیفیت آموزش و رساندن آن به فقیرترین اقشار جامعه، محور برنامه های آموزش دولت برزیل محسوب می شود.

خلاصه اینکه در دو سال اخیر حساب های خارجی و مالی برزیل تقویت چشمگیر یافته و این امر، شرایط سرمایه گذاری داخلی و خارجی را در برزیل بهبود بخشیده است. البته هنوز چالش های فراوانی پیش روی است که مهم ترین آن ها بدون بخش عمومی می باشد.

منبع: finance and development

پی نویس:

- 1-Lulade silva
- 2-reinsurance
- 3-value-added tax

تضمین های کافی برای سرمایه گذاری بخش خصوصی، از جمله این تلاش ها می باشد. گام های دیگری که برای بهبود جو سرمایه گذاری برداشته شده که اعلام مبارزه با هر گونه تراست و تشکل غیر قانونی تجاری و اتخاذ ترتیباتی برای کاهش هزینه تأسیس و یا تعطیل پروژه های اقتصادی را شامل می شود. بررسی انجام گرفته بر روی ۵۰۰ بنگاه اقتصادی برزیل نشان می دهد که اغلب این بنگاه ها از سطح حمایت از مالکیت معنوی در کشور راضی هستند.

بهبود زندگی فقرا: هنوز سطح بیکاری در برزیل بسیار بالاست و بازار غیررسمی کار در این کشور از رونق فراوان برخوردار می باشد. برنامه Bolsa Familia که توزیع مجدد درآمد را به شروطی چون تحصیل مشروط می کند، محور برنامه مبارزه با فقر دولت برزیل محسوب می شود و ۶/۵ میلیون خانوار برزیلی را تحت پوشش قرار داده است. برنامه PRONAF نیز که واگذاری اعتبارات خرد به مزارع کوچک و رسمیت بخشیدن به روابط کاری در واحدهای روستایی را هدف خود اعلام کرده است، بازدهی بیشتر و دسترسی آسان تر گروه های فقیر روستایی به بازار را